

Stav tachometru

Jestliže obviněný zajistí, aby prodávané vozidlo vykazovalo v době prodeje stav tachometru s téměř polovičním počtem ujetých km, a získá tak na poškozeném vyplacené ceně více, než by mu náleželo, v přímém úmyslu naplní znaky přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku. Za situace, kdy je za účelem navýšení kupní ceny motorového vozidla přetáčen stav jeho tachometru, jde o typicky podvodné jednání, zásadním důvodem, proč k přetáčení tachometru dochází, je právě protiprávní navyšování kupní ceny.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 728/2014, ze dne 2.7.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 2. července 2014 o dovolání obviněného P. M., proti usnesení Krajského soudu v Brně – pobočka ve Zlíně ze dne 5. 11. 2013, sp. zn. 6 To 348/2013, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 18 T 80/2012, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného P. M. odmítá.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu ve Zlíně ze dne 28. 6. 2013, sp. zn. 18 T 80/2012, byl obviněný P. M. uznán vinným přečinem podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku, kterého se podle skutkových zjištění dopustil tím, že v Š., okres Z., prostřednictvím autobazaru Omega Car, v úmyslu neoprávněně se obohatit, dne 21. 1. 2010 prodal A. Š., osobní motorové vozidlo zn. Volkswagen Caravelle 2,5 TDI, stříbrná metalíza, za částku 379.000,- Kč s deklarovaným počtem ujetých kilometrů 171.000, ačkoli věděl, že tento stav kilometrů neodpovídá skutečnosti, když sám předmětné motorové vozidlo zakoupil dne 17. 3. 2009 za částku 7.000,- EUR se stavem počtu ujetých kilometrů 340.000 km, který následně upravil nebo nechal upravit, a popsáním jednáním způsobil A. Š. škodu ve výši nejméně 159.000,- Kč.

Za tento trestný čin byl obviněný odsouzen podle § 209 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců.

Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně jako soud odvolací usnesením ze dne 5. 11. 2013, sp. zn. 6 To 348/2013, odvolání obviněného podané proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

Proti tomuto usnesení soudu druhého stupně podal obviněný prostřednictvím obhájce Mgr. M.J. s odkazem na dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. e), g), l), tr. ř. dovolání. K důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l)tr. ř. uvedl, že jeho naplnění spatřuje v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku soudu prvního stupně, ač byl dán důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Alternativně pak uplatnil i důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., neboť má zato, že mu byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští. Důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný považoval za naplněný s ohledem na to, že byly porušeny principy spravedlivého procesu, jež nerespektoval zejména soud prvního stupně, který rozhodnutí o vině a trestu založil na extrémně rozporném dokazování. Obviněný v této souvislosti odkázal na judikaturu Ústavního soudu

vyjasňující rozsah, v jakém je Nejvyšší soud oprávněn či povinen přezkoumávat dovolání s odkazem na důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., což považoval za důležité s ohledem na tvrzení, že se činu, jenž mu je kladen za vinu, tak jak byl popsán ve výrokové části rozsudku soudu prvního stupně, nedopustil. Soudům především vytkl nedodržení zásad vycházejících z ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., neboť nesprávně posuzovaly důkazní prostředky svědčící v jeho neprospěch, když těmi, které sloužily v jeho prospěch, se náležitě nezabývaly. Mínil tím výpovědi svědků P. J., Bc. R. Š. a N. M., jež potvrzovaly skutečnosti uváděné obviněným, které soud vyhodnotil jako nedůvěryhodné, neboť se jednalo o příbuzné nebo blízké kamarády obviněného. Obviněný poukázal na obsah výpovědi svědka Bc. R. Š., že předmětné vozidlo mělo najeto víc jak 100.000 km, avšak méně než 300.000 km. Zdůraznil, že k manipulaci s tachometrem neměl dostatek času ani znalostí a nedisponoval ani potřebným technickým vybavením. Rovněž zmínil, že v době, kdy vozidlo bylo prodáno společnosti Autohaus Houda, mělo podle kupní smlouvy najeto 340.820 km, avšak v době, kdy je od této společnosti dne 17. 3. 2009 kupoval, vykazoval stav tachometru 340.000 ujetých km, copodleobviněného svědčí o manipulaci s tachometrem již před tím, než on sám vozidlo zakoupil. Všechny tyto okolnosti podle dovolatele značí existenci extrémně rozporného dokazování, na jehož základě skutkový závěr učiněný soudem prvního stupně nelze postavit najisto, a proto měl soud aplikovat zásadu in dubio pro reo. Soudům též vytkl, že se v odůvodnění svých rozhodnutí nedostatečně zabývaly subjektivní stránkou jeho jednání, neboť trestný čin podvodu vyžaduje úmyslné zavinění. Za situace, kdy obviněný nepopíral, že pochybil, když při podpisu kupní smlouvy nepostupoval s náležitou opatrností, nelze jeho jednání bez dalšího spojovat s trestní odpovědností za úmyslný trestný čin.

K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., jenž obviněný uplatnil „alternativně“, uvedl, že druh trestu mu uložený zákon nepřipouští, což spatřoval v tom, že soud neaplikoval ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku a v něm zakotvené zásady ultima ratio a subsidiarity trestní represe, neboť v posuzovaném případě se podle jeho názoru jedná toliko o spor z kupní smlouvy, který mohl a měl být řešen prostředky občanského práva, zvláště za situace, kdy mezi ním a poškozeným byla otázka náhrady škody vyřešena.

Z uvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 5. 11. 2013, sp. zn. 6 To 348/2013, a rozsudek Okresního soudu ve Zlíně ze dne 28. 6. 2013, sp. zn. 18 T 80/2012, a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal soudu prvního stupně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

K podanému dovolání se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství, který obviněným tvrzený extrémní nesoulad neshledal, a proto konstatoval, že je zcela namístě vycházet ze skutkových závěrů, popsaných ve výroku o vině rozsudku Okresního soudu ve Zlíně a dále rozvedených v odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů. Pokud obviněný zjištěný skutkový stav zpochybnil, jeho argumentaci státní zástupce nepovažoval za relevantní. K námitce o uložení druhu trestu, který zákon nepřipouští, podřazené pod § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. dovolání vytkl jeho nedostatečnou argumentaci, která tomuto důvodu vůbec neodpovídá. Zdůraznil, že pokud by obviněnému byl uložen druh trestu, který zákon nepřipouští, došlo by k naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ovšem ani k tomu obviněný nevznesl žádné výhrady a takové pochybení ani reálně nenastalo. Konkrétně vyjádřena vada shledávaná v nevyužití § 12 odst. 2 tr. zákoníku podle státního zástupce směřuje spíše k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Zmínil však, že princip ultima ratio není ve věci namístě, jelikož jednání obviněného je zcela standardním případem podvodného jednání, navíc naplňujícího znak kvalifikované skutkové podstaty, aniž by zde byly dány jakékoli specifické okolnosti, jež by mohly odůvodnit výjimečně nižší hranici trestnosti. Z uvedených důvodů státní zástupce navrhl dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné odmítnout.

Dovolání obviněného podle zjištění Nejvyššího soudu splňuje obecné náležitosti, protože je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., podané osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

Důvody podle § 265b odst. 1 písm. e), g), l), tr. ř. lze považovat za důvody dovolání, jen když splňují hlediska pro jejich uplatnění vymezená v § 265b tr. ř., což je podmínkou pro provedení přezkumu dovolacím soudem. Rovněž je třeba zdůraznit, že v dovolání musí být vedle obecných náležitostí ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř. kromě jiného uvedeno i to, který výrok, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je napadán a čeho se dovolatel domáhá, včetně odkazu na zákonné ustanovení, o které dovolání opírá. Proto je jednou z nezbytných obsahových náležitostí dovolání i přesná konkretizace zákonného dovolacího důvodu. Bez všech náležitostí předepsaných v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř., event. § 265b tr. ř. dovolání není způsobilé být podkladem přezkumu Nejvyšším soudem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2003, sp. zn. 7 Tdo 541/2003, náleží Ústavního soudu ze dne 7. 3. 2006, sp. zn. II. ÚS 173/2002).

S ohledem na tato kritéria Nejvyšší soud posuzoval obviněným uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. a argumentaci k němu přiřazenou, neboť je zřejmé, že takto označený dovolací důvod na ni vůbec nedopadá. Podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. lze dovolání podat, pokud bylo proti obviněnému vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné. Jak se však v obsahu dovolání podává, obviněný s odkazem na tento důvod vytýkal, že mu za shora popsany přečin byl uložen trest, který zákon nepřipouští. Naznačená výtky proti přípustnosti trestu by obecně mohla naplňovat důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. (podle kterého lze dovolání podat, jestliže byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným), avšak podané dovolání kromě uvedené zmínky vůči trestu neobsahuje žádné další konkrétní výhrady tento naznačený problém vysvětlující. Navíc další argumentaci zde obviněný soustředil na právní problematiku námitkami vytýkajícími nevyužití zásad stanovených v § 12 odst. 2 písm. g) tr. zákoníku, jež svým obsahem korespondují s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který obviněný uplatnil v jiné části dovolání.

V důsledku těchto nepřesností a formálních nedostatků Nejvyšší soud nemohl pro logický nesoulad a zmatečnost obsahu dovolání v části týkající se dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. napadená rozhodnutí a řízení jim předcházející přezkoumat. Toliko argumenty vztahující se k výhradám proti ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku dovolatel přiřadil k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., z jehož podnětu Nejvyšší soud správnost napadených rozhodnutí zkoumal.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu lze tudíž vytýkat vady právní, které vyplývají buď z nesprávného právního posouzení skutku, anebo z jiného nesprávného hmotně právního posouzení, tedy to, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2006, sp. zn. 5 Tdo 708/2006, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2006, seš. 27, č. T 912). Podkladem pro posouzení správnosti právních otázek ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu je skutkový stav zjištěný soudy prvního, příp. druhého stupně, přičemž Nejvyšší soud skutková zjištění soudu prvního stupně nemůže změnit, a to jak na základě případného doplnění dokazování, tak ani v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu např. ve věcech sp. zn. I. ÚS 412/02 ze dne 9. 4. 2003, III. ÚS 732/02 ze dne 24. 4. 2003, II. ÚS 760/02 ze dne 9. 12. 2003, III. ÚS 282/03 ze dne 30. 10. 2003, IV. ÚS 449/03 ze dne 15. 4. 2004). Výjimku z tohoto pravidla představuje pouze zjištění extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, což je jen při zjištění a

prokázání takových vad a nedostatků, které by svědčily o zásadním zjevném nerespektování zásad a pravidel, podle nichž mají být uvedené postupy realizovány. Jen v takovém případě by mohlo dojít k průlomu do uvedených kritérií vymezujících dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2005, sp. zn. III. ÚS 578/04, a ze dne 20. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 553/2005).

Nejvyšší soud podle obsahu podaného dovolání dopadajícího na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. shledal, že obviněný v něm brojil zásadně proti třem okruhům problémů, z nichž prvním jsou výhrady o existenci extrémního nesouladu, druhým tvrzení o nedostatku subjektivní stránky a třetím požadavek na využití principu ultima ratio a zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku.

Jestliže obviněný vytýkal vady spočívající na nesprávném procesním postupu, především při provádění a hodnocení důkazů, tj. v nedodržení podmínek a zásad stanovených ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř. s odkazem na extrémní nesoulad, bylo nutné posoudit, zda k takovému pochybení došlo, a proto Nejvyšší soud ověřoval, zda rozhodnutí netrpí absencí srozumitelného odůvodnění rozsudku, kardinálními logickými rozpory ve skutkových zjištěních a z nich vyvozených právních závěrech, zda nebyly opomenuty a nehodnoceny stěžejní důkazy atp. (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 1800/2010), a dospěl k závěru, že takové vady v přezkoumávaných rozhodnutích nejsou, neboť podle obsahu odůvodnění napadených rozhodnutí bylo dokazování provedeno v potřebném rozsahu a opatřené důkazy byly také řádně a v souladu se zákonem zhodnoceny tak, jak je požadováno v § 2 odst. 5, 6 tr. ř.

Pro úplnost lze jen připomenout, že soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku uvedl, na podkladě kterých důkazů zjistil průběh skutkového děje a pečlivě se zabýval i obhajobou obviněného. V potřebném rozsahu vysvětlil, proč neuvěřil svědeckým výpovědím kamarádů a příbuzných obviněného, především manželce obviněného N. M. a P. J. (viz strany 9 až 11 rozsudku soudu prvního stupně). Skutková zjištění soudu prvního stupně, jakož i správnost aplikovaných procesních postupů a použité právní kvalifikace následně potvrdil také odvolací soud, jenž své úvahy v tomto směru v odůvodnění svého rozsudku rozvedl, včetně důvodů, z jakých nevyhověl návrhu obviněného na doplnění dokazování (viz strany 2 až 3 usnesení odvolacího soudu). Z hlediska zjišťování skutkového stavu nelze soudům nižších stupňů vytknout pochybení, které by znamenalo porušení základních zásad stanovených v § 2 odst. 5, 6 tr. ř. nebo § 125 tr. ř., neboť soud prvního stupně si provedením relevantních důkazů vytvořil dostatečný skutkový základ pro své rozhodnutí a věnoval patřičnou pozornost i hodnocení důkazů, jež vzájemně konfrontoval, a popsal, v důsledku jakých úvah jim přikládal důkazní sílu co do jejich věrohodnosti a relevance k prokázání viny obviněného.

Při tomto závěru o neexistenci extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci Nejvyšší soud své další úvahy vztahující se k námitkám právní povahy, jež obviněný soustředil proti správnosti závěru o subjektivní stránce a malé škodlivosti jeho činu, mohl opírat o skutková zjištění, která na podkladě řádně a komplexně provedeného dokazování učinil soud prvního stupně.

K přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku lze nejprve obecně uvést, že se jej dopustí, kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku větší škodu, již se podle § 138 odst. 1 tr. zákoníku rozumí škoda dosahující nejméně 50.000,- Kč. Toto ustanovení chrání cizí majetek, jímž je míněn souhrn všech majetkových hodnot, představující širokou škálu věcí, pohledávek, a jiných práv a penězi ocenitelných hodnot, které přísluší určitému subjektu, a proto je ochrana poskytována jakékoli části majetku, která může být v důsledku jednání pachatele u konkrétní osoby poškozeného zasažena. Z uvedených důvodů se ochrana týká mimo jiné i práv kupujících, jestliže je podvodně manipulována cena kupované věci, neboť podvodné jednání spočívá v tom, že obviněný se uvedením v omyl jiného

snaží zajistit sobě nebo jiné osobě prospěch a poškozenému tak způsobit škodu, tzn. zkrátit jeho majetek. Omyl je rozpor mezi představou a skutečností a může směřovat nejen vůči poškozenému, ale i vůči jiné osobě, o omyl půjde i tehdy, když podváděná osoba nemá o důležité okolnosti žádnou představu nebo se domnívá, že se nemá čeho obávat. Uvést jiného v omyl lze jednáním, jímž pachatel předstírá okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci. Uvedení v omyl může být spácháno konáním, opomenutím i konkludentním jednáním (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 57/1978 a 46/1981 Sb. rozh. tr.). Uvedení v omyl se může stát lstí, ale může jít i jen o pouhou nepravdivou informaci, může se týkat i skutečností, které teprve mají nastat, pachatel však musí o omylu jiného vědět již v době, kdy dochází k jeho obohacení.

V projednávané věci soudy prvního i druhého stupně obviněného uznaly vinným přečinem podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku poté, co na základě výsledků provedeního dokazování shledaly, že obviněný v úmyslu se neoprávněně obohatit prodal A.Š. osobní motorové vozidlo zn. Volkswagen Caravelle za částku 379.000,- Kč, což je cena, která neodpovídala skutečné hodnotě prodávaného vozidla. Obviněný při jeho prodeji totiž uvedl kupujícího v omyl tím, že předstíral v rozporu se skutečností, že prodávané vozidlo je jiné bonity, než za jakou je vydáváno, protože v rámci prodeje deklaroval jiný počet ujetých kilometrů, než o který se u něj ve skutečnosti jednalo. Při prodeji vozidlo mělo podle tachometru, ujetých 171.000 km, ačkoli věděl, že jde o nepravdivý údaj, protože sám toto motorové vozidlo zakoupil dne 17. 3. 2009 za částku 7.000,- EUR se stavem počtu ujetých kilometrů 340.000 km, který následně upravil nebo nechal upravit. Tímto způsobem zajistil, že cena prodávaného vozidla byla navýšena o podstatnou částku, která v konkrétním případě činila 159.000,- Kč. Jde o rozdíl mezi cenou vozidla podle předstíraného počtem ujetých km a cenou, za niž by vozidlo bylo prodáno s pravdivým počtem ujetých km. Jak totiž vyplývá z odborného vyjádření (č. l. 124 spisu), cena vozidla by ke dni jeho prodeje obviněným (21. 1. 2010) při stavu 171.000 km jím deklarovaného v kupní smlouvě, činila 379.500,- Kč, kdežto při 340.000 km, jež vozidlo mělo ujetu v době, kdy vozidlo sám koupil (včetně jím najetých dalších 30.000 km, v důsledku čehož stav km v době prodeje poškozenému činil 370.000 km), by činila částku 220.000,- Kč. Uvedený rozdíl tak představuje sumu, o niž byl zmenšen majetek poškozeného, a jde o škodu tímto činem obviněného způsobenou.

Pro úplnost je třeba k výhradám obviněného se zřetelem na obsah spisu uvést, že soudy zcela správně usuzovaly na úmyslné zavinění obviněného mimo jiné zejména z okolností, za nichž zakoupil předmětný automobil na základě kupní smlouvy ze dne 17. 3. 2009 od společnosti Autohaus Houda GmbH, podle níž byl stav tachometru 340.000 km. Na téže stránce kupní smlouvy obviněný umístil svůj vlastnoruční podpis kupujícího (č. l. 72). V protokolu o technické prohlídce ze dne 20. 3. 2009, tedy pouhé 3 dny od koupě vozidla, jsou však již uvedeny ujeté kilometry v počtu 141.721 km (č. l. 73). Jakýkoli údaj o pohybu vozidla mimo kontrolu obviněného, při němž by mohlo dojít k přetočení tachometru, není v průběhu uvedených 3 dnů ze spisu patrný. Ze smlouvy o zprostředkování prodeje motorového vozidla ze dne 9. 12. 2009 uzavřené mezi obviněným a Omega Car, s. r. o., Šarovy, vyplývá, že stav tachometru vozidla k datu sepisu této smlouvy činil 171.000 km (č. l. 178). Je tedy zjevné, že ke zmanipulování údajů o stavu tachometru ve vozidle z původních 340.000 km na 141.721 km muselo prokazatelně dojít již v období od 17. 3. 2009 do 20. 3. 2009, kdy jedinou osobou disponující s vozidlem byl právě obviněný.

V této souvislosti je nutné zmínit i výpověď poškozeného A. Š., který uvedl, že předmětné vozidlo koupil v autobazaru společnosti Omega Car, jelikož se mu líbilo a mělo málo najeto, když stav tachometru uvedený v kupní smlouvě odpovídal stavu, který viděl na tachometru na přístrojové desce vozidla.

Na základě těchto skutečností není pochyb o tom, že obviněný poškozeného uvedl v omyl, čímž byl tento znak trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku naplněn.

K výhradám obviněného, že soudy se dostatečně nezabývaly subjektivní stránkou a že neprokázaly jeho úmysl uvedený čin spáchat, je třeba uvést, že zavinění vyjadřuje vnitřní vztah pachatele k následku jeho jednání. Závěr o zavinění pachatele přitom musí být vždy podložen výsledky dokazování a musí z nich logicky vyplynout (srov. například rozhodnutí č. 62/1973 a 41/1976 Sb. rozh. tr., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2010, sp. zn. 8 Tdo 394/2010, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2001, sp. zn. 5 Tz 225/2001, či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. IV. ÚS 2728/12).

Přečin podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku je úmyslným trestným činem, přičemž k naplnění subjektivní stránky u něj postačuje, dopustil-li se jej pachatel alespoň v úmyslu nepřímém. Podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku je trestný čin spáchán v přímém úmyslu, jestliže pachatel chtěl způsobem v trestním zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem a podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku v nepřímém úmyslu, jestliže věděl, že svým jednáním může takové porušení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. Srozuměním se podle § 15 odst. 2 tr. zákoníku rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem.

Nejvyšší soud shledal, že soudy správně na spáchání uvedeného přečinu v přímém úmyslu usuzovaly z okolností, jež byly ve věci zjištěny, a dovozovaly je z nepřímých důkazů tvořících systém, jehož jednotlivé články jsou v souladu jak mezi sebou navzájem, tak i s dokazovanou skutečností, a proto požadavky ohledně souladnosti nepřímých důkazů byly splněny. Současně nelze přiznat jakoukoli relevanci obhajobě obviněného, že škodlivý následek a vzniklý protiprávní stav byl důsledkem jeho příliš malé opatrnosti při podpisu kupní smlouvy, neboť údaj o počtu ujetých kilometrů je údajem číselným, na smlouvě velmi dobře čitelným a nadto snadno ověřitelným pouhým pohledem na příslušný ukazatel stavu tachometru umístěný na přístrojové desce kupovaného automobilu. Okolnosti objektivně zjištěné na základě řetězce nepřímých důkazů vyústily při zcela správných a logických úvahách k opodstatněnému závěru o tom, že obviněný jednal se záměrem se na úkor kupujícího obohatit tím, že při prodeji motorového vozidla nepravdivě předstíral, že vozidlo má najeto menší počet km, než jaký ve skutečnosti mělo, a za tímto účelem záměrně sám nebo prostřednictvím jiného přetočením tachometru předstíral, že toto vozidlo má s ohledem na předstíraný menší počet km větší hodnotu, aby tímto způsobem vylákal od kupujícího vyšší prodejní cenu takto prodávaného vozidla. Obviněný tento záměr realizoval, čímž poškozenému jako kupujícímu způsobil škodu představující rozdíl ceny podle skutečného stavu ujetých km a předstíraného stavu neoprávněně nastaveného tachometru.

Právě prokázaná manipulace s tachometrem motorového vozidla při jeho prodeji představuje naplnění znaku uvedení v omyl předpokládaného u trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku, neboť počet ujetých km je při prodeji motorového vozidla jednou z podstatných skutečností určujících výši jeho prodejní ceny. Cenu a atraktivnost ojetého vozu určuje především technický stav, rok výroby a intenzita, s jakou byl používán předchozím majitelem. O těchto skutečnostech dobře vypovídá stav počítadla kilometrů. Především z těchto důvodů se pokouší pachatelé stav tachometru upravovat (srov. ...). Dojde-li k přetočení tachometru na stav vykazující nižší počet km je tím předstíráno, že vozidlo je v lepším stavu, než jaký odpovídá počtu skutečně najetých km, neboť právě tento ukazatel (dle roku výroby), slouží k orientaci pro stanovení kupní ceny, neboť se od něj odvíjí stav opotřebení vozidla, a tedy i životnost jeho náhradních dílů, spotřeba apod.

Ze všech uvedených skutečností lze uzavřít, že subjektivní stránce byla věnována patřičná pozornost zejména ze strany soudu prvního stupně, který právě k objasnění subjektivních okolností obviněného provedl potřebné dokazování a na základě jeho výsledku učinil závěr, s nímž se ztotožnil i odvolací soud (srov. str. 11 rozsudku soudu prvního stupně), že obviněný jednal v přímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

Jestliže obviněný uvedeným způsobem zajistil, aby předmětné vozidlo vykazovalo v době prodeje stav tachometru s téměř polovičním počtem ujetých km, a získal tak na poškozeném vyplacené ceně o 159.000,- Kč více, než by mu náleželo, v přímém úmyslu naplnil znaky přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku. V důsledku toho, že jde za situace, kdy je za účelem navýšení kupní ceny motorového vozidla přetáčen stav jeho tachometru, o typicky podvodné jednání, není z uvedených hledisek potřebné jakkoliv vytvářet novou skutkovou podstatu. Je totiž třeba zdůraznit, že zásadním důvodem, proč k přetáčení tachometru dochází, je právě protiprávní navýšování kupní ceny.

Za opodstatněný nelze považovat ani požadavek na využití ultima ratio a zásady subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku, k níž je zapotřebí uvést, že závěr o tom, že ji je v konkrétním případě vhodné aplikovat, připadá do úvahy zejména v případě méně závažného trestného činu, neboť podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Společenská škodlivost činu, která není zákonným znakem trestného činu, má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Společenskou škodlivost je třeba zvažovat v konkrétním posuzovaném případě u každého spáchaného méně závažného trestného činu, u něhož je nutné ji zhodnotit s ohledem na intenzitu naplnění kritérií vymezených v § 39 odst. 2 tr. zákoníku, a to ve vztahu ke všem znakům zvažované skutkové podstaty trestného činu a dalším okolnostem případu. Úvaha o tom, zda jde o čin, který s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe není trestným činem z důvodu nedostatečné společenské škodlivosti případu, se uplatní v případech, v nichž posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty. Kritérium společenské škodlivosti případu je doplněno principem „ultima ratio“, z kterého vyplývá, že trestní právo má místo pouze tam, kde jiné prostředky z hlediska ochrany práv fyzických a právnických osob jsou nedostatečné, neúčinné nebo nevhodné (srov. stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. Tpjn301/2012, uveřejněné pod č. [26/2013](#) Sb. rozh. tr.).

Uváží-li se ze všech naznačených hledisek posuzovaná věc, svědčí okolnosti, za nichž byl čin spáchan, o tom, že se nejedná o čin nedostatečné společenské škodlivosti, ale je tomu právě naopak, neboť obviněným provedený výběr typu a druhu vozidla (poměrně luxusní vozidlo zn. Volkswagen Caravelle 2,5 TDI, stříbrné metalízy), způsob prodeje (prostřednictvím zprostředkovatele, jemuž vozidlo již předal s přetočeným tachometrem) i výše odečtených km (170.000 km představujících polovinu dosud najetých) svědčí o skutečnostech reprezentujících vysokou závažnost činu, jehož cílem bylo vlastní obohacení při výrazném protiprávním navýšení ceny a způsobení škody.

V uvedeném činu je, mimo již výše řečené, ve vztahu k vyšší společenské škodlivosti nepřipouštějící možnost postupovat podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku, nutné zdůraznit, že u podvodného jednání zde zjištěného je výše škodlivosti daná nejen výší způsobené škody, ale má i další negativní dopad na kupujícího, který je uváděn uvedeným činem v omyl i ohledně kvality vozidla jako věci, již kupuje na základě kupní smlouvy, podle níž předpokládá při předstíraném menším opotřebení vozidla na základě nižšího počtu najetých kilometrů, že vozidlo je v lepší kvalitě a v lepším technickém stavu, než je objektivní stav vozidla. Tato skutečnost může mít se zřetelem na účel motorového vozidla odvozeně vliv na bezpečnost silničního provozu. Tak tomu také v projednávané věci bylo, neboť poškozený podvod obviněného zjistil za situace, kdy mu u vozidla, u něž očekával bonitu odpovídající stavu podle předstíraných údajů v kupní smlouvě, po 14-ti dnech užívání praskla poloosa. Takovéto závažné vady u starých a ojetých vozidel, jejichž stav lze těžko za obdobných okolností předpokládat, mohou mít další negativní dopad na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích, kde dobrý technický stav vozidel je jednou z podmínek jejich provozu na nich. Ze všech těchto důvodů nelze u prodeje a koupě motorového vozidla při přetočení tachometru zvažovat hledisko subsidiarity trestní represe. Stejně tak i všechny uvedené okolnosti, zejména škodlivost podvodných jednání u pachatelů,

kteří se těchto podvodných jednání dopouštějí, svědčí pro to, že zásadně nemůže být použit ani princip ultima ratio s odkazem na možnost vrátit podvodně vylákanou část kupní ceny cestou občanskoprávního vyrovnání a zpětného navrácení této částky. Úhrada vzniklé škody poté, co byl čin spáchán ve všech jeho škodlivých následcích, tzn. již po dokonání tohoto trestného činu, je již jen uhrazením škody, což v daných souvislostech nepostačuje. Naopak je nezbytné mimo jiné se zřetelem na princip generální prevence zajišťovaný právě prostředky trestního práva trvat na trestním postihu pachatelů této škodlivé a rozmáhající se trestné činnosti, která přináší negativní důsledky nejen jedincům, ale je nebezpečným jevem i pro společnost jako celek zejména z hlediska kontrole se vymykajícímu provozování starých a provozu na komunikacích nevyhovujících a životní prostředí poškozujících motorových vozidel. Je proto potřebné využít prostředky trestní represe (srov. k tomu např. nález Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 4/04, I. ÚS 558/01, I. ÚS 69/06).

Ze všech rozvedených důvodů Nejvyšší soud shledal, že použitá právní kvalifikace je u projednávaného činu zcela namístě, jak soudy obou stupňů zcela správně dovodily, když shledaly, že obviněný po všech stránkách naplnil znaky přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku. Z těchto důvodů obviněným podané dovolání s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nebylo shledáno důvodným.

Pokud obviněný v dovolání označil i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., o něj je možno dovolání opřít, bylo-li rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 v písmenech a) až k) tr. ř. S ohledem na obsah podaného dovolání je zřejmé, že obviněný použil uvedený dovolací důvod v jeho druhé alternativě, neboť současně dovolání opřel i o důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr.ř., jež však Nejvyšší soud naplněným neshledal, a proto nejsou splněny ani okolnosti vymezené zákonem pro dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Když Nejvyšší soud v napadených rozhodnutích neshledal vytýkané vady, dovolání obviněného posoudil jako zjevně neopodstatněné a podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. je odmítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Oběť trestného činu](#)